

15 Ιουνίου 2021

Μάνος Χατζιδάκις — Βιογραφικά Στοιχεία

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Σαν σήμερα για να μην ξεχνιόμαστε... (ιστορικά γεγονότα & Παγκόσμιες ημέρες)

Ένας από τους σημαντικότερους έλληνες μουσικοσυνθέτες. Το έργο του θεωρείται πως συνέδεσε τη λόγια με τη λαϊκή μουσική και περιλαμβάνει δεκάδες ηχογραφήσεις.

Η μεγαλύτερη μουσική ιδιοφυΐα της Ελλάδας, ο Μάνος Χατζιδάκις, γεννήθηκε στις 23 Οκτωβρίου του 1925 στην Ξάνθη, «τη διατηρητέα κι όχι την άλλη, τη φριχτή, που χτίστηκε μεταγενέστερα από τους εσωτερικούς της ενδοχώρας μετανάστες», όπως έλεγε και ο ίδιος.

Ήταν γιος του δικηγόρου Γεωργίου Χατζιδάκι και της Αλίκη Αρβανιτίδου. Μετά τον χωρισμό των γονιών του, το 1932, ο Μάνος Χατζιδάκις με τη μητέρα του και την αδελφή του εγκαθίστανται οριστικά στην Αθήνα.

Εν τω μεταξύ, από τα τέσσερά του χρόνια έχει αρχίσει μαθήματα πιάνου με δασκάλα την Αλτουιάν, γνωστή μουσικό της Ξάνθης, αρμενικής καταγωγής. Παράλληλα διδασκόταν βιολί και ακορντεόν.

Παγοπώλης και φορτοεκφορτωτής

Στα δύσκολα χρόνια της κατοχής και της απελευθέρωσης, ο Μάνος Χατζιδάκις εργάζεται ως φορτοεκφορτωτής στο λιμάνι του Πειραιά, παγοπώλης στο εργοστάσιο του Φιξ, υπάλληλος στο φωτογραφείο του Μεγαλοοικονόμου, βοηθός νοσοκόμος στο 401 Στρατιωτικό Νοσοκομείο.

Συγχρόνως αρχίζει ανώτερα θεωρητικά μαθήματα μουσικής με τον Μενέλαο Παλλάντιο, σημαντική μορφή της ελληνικής εθνικής μουσικής σχολής, και σπουδές Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, τις οποίες ποτέ δεν ολοκλήρωσε.

Την εποχή εκείνη γνωρίζεται με καλλιτέχνες και διανοούμενους (Γκάτσος, Σεφέρης, Ελύτης, Τσαρούχης, Σικελιανός) της γενιάς του μεσοπολέμου, οι οποίοι θα συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση των προσανατολισμών και της σκέψης του. Ο Νίκος Γκάτσος, με τον οποίο γνωρίστηκε το 1943, θα παραμείνει μέχρι το τέλος της ζωής του, ο μεγάλος δάσκαλος και ο ακριβός του φίλος.

Γνωριμία με τον Κουν

Η πρώτη του εμφάνιση στα μουσικά πράγματα της χώρας γίνεται το 1944 με τον «Τελευταίο Ασπροκόρακα» του Αλέξη Σολωμού στο Θέατρο Τέχνης του Κάρολου Κουν. Η γόνιμη συνεργασία του με το Θέατρο Τέχνης θα διαρκέσει 15 χρόνια, με μουσικές για παραστάσεις όπως: «Γυάλινος Κόσμος» (1946), «Αντιγόνη» (1947), «Ματωμένος Γάμος» (1948), «Λεωφορείον ο Πόθος» (1948), «Ο θάνατος του Εμποράκου» (1949) κ.ά.

Εν τω μεταξύ, το 1949 με μια διάλεξη του για το ρεμπέτικο τραγούδι θα ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων στη συντηρητική ελληνική αστική κοινωνία.

Από το 1950 αρχίζει να γράφει μουσική για αρχαίες τραγωδίες και κωμωδίες. Ο Μάνος Χατζιδάκις έχει «ντύσει» μουσικά την Ορέστεια, τη Μήδεια, τις Βάκχες, τις Εκκλησιάζουσες, τη Λυσιστράτη, τον Πλούτο, τις Θεσμοφοριάζουσες, τους Βατράχους και τις Όρνιθες.

Το 1959 παρουσιάζει στο αθηναϊκό κοινό τον Μίκη Θεοδωράκη, ενορχηστρώνοντας και ηχογραφώντας ο ίδιος το έργο του «Επιτάφιος» με τη Νάνα Μούσχουρη.

Χατζιδάκις και σινεμά

Με τη Μελίνα Μερκούρη

Μεγάλο κεφάλαιο αποτελούν και οι μουσικές που συνέθεσε για σπουδαίες ταινίες του ελληνικού και του διεθνούς κινηματογράφου. Αναφέρουμε ενδεικτικά την «Κάλπικη Λίρα» (Γ. Τζαβέλλα 1954), τη «Στέλλα» (Μ. Κακογιάννη, 1955), το «Δράκο» (Ν. Κούνδουρου, 1956), το «America-America» (Ελ. Καζάν, 1962), «Sweet Movie» (Ντούσαν Μακαβέγιεφ, 1974), κ.ά.

Το 1960 κερδίζει το βραβείο Όσκαρ για το τραγούδι «Τα παιδιά του Πειραιά» από την ταινία του Ζιλ Ντασέν «Ποτέ την Κυριακή», τραγούδι το οποίο θα συμπεριληφθεί στα δέκα εμπορικότερα του 20ού αιώνα.

Ωστόσο, η μουσική του για τον ελληνικό κινηματογράφο και μια σειρά ελαφρών τραγουδιών τού χαρίζει μια «λαϊκότητα ανεπιθύμητη», την οποία δεν θα αποδεχθεί ποτέ και θα τη μάχεται μέχρι το τέλος της ζωής του.

Πνεύμα ανήσυχο, ο Μ. Χατζιδάκις χρηματοδοτεί το Διαγωνισμό Πρωτοποριακής Σύθεσης «Μάνος Χατζιδάκις» του Τεχνολογικού Ινστιτούτου Δοξιάδη. Το βραβείο απονέμεται στον Ιάννη Ξενάκη, άγνωστο τότε στο ελληνικό κοινό.

Το 1966 ο Μάνος Χατζιδάκις πηγαίνει στις ΗΠΑ, όπου ανεβάζει στο Μπρόντγουεϊ με τον Ζιλ Ντασέν και τη Μελίνα Μερκούρη τη θεατρική διασκευή του «Ποτέ την Κυριακή» με τον τίτλο «Illya Darling». Στην Αμερική θα παραμείνει μέχρι το 1972 και η μουσική του αντίληψη θα επηρεαστεί σημαντικά από την pop music. Αποτέλεσμα αυτής της επίδρασης είναι ο κύκλος τραγουδιών «Reflections» με το συγκρότημα New York Rock and Roll Ensemble.

Το 1972, τον πιο σκοτεινό χρόνο της χούντας, επιστρέφει στην Αθήνα και ιδρύει το

μουσικό καφεθέατρο «Πολύτροπο», μέσα από το οποίο επιχειρεί να ανοίξει εκφραστικές διόδους στο μουσικό τέλμα της εποχής.

Η γέννηση του «Τρίτου»

Το 1975 αρχίζει η χρυσή εποχή του «Τρίτου». Γίνεται διευθυντής του κρατικού ραδιοσταθμού «Τρίτο Πρόγραμμα» (1975-81) τον οποίο, σε συνεργασία με μια ομάδα νέων και ταλαντούχων δημιουργών, γίνεται σημείο αναφοράς.

Το 1989-93 ιδρύει την «Ορχήστρα των Χρωμάτων», για να παρουσιάσει «πρωτότυπα προγράμματα που συνήθως δεν καλύπτονται από τις συμβατικές συμφωνικές ορχήστρες», την οποία διηύθυνε μέχρι το τέλος της ζωής του. Η Ορχήστρα των Χρωμάτων με μαέστρο τον Χατζιδάκι έδωσε 20 συναυλίες και 12 ρεσιτάλ ελληνικού και διεθνούς ρεπερτορίου με Έλληνες και ξένους σολίστ.

Στη διάρκεια όλων αυτών των χρόνων ο Μάνος Χατζιδάκις ήταν διαρκώς παρών στην ελληνική δισκογραφία, με δεκάδες δίσκους που θεωρούνται πια κλασικοί: Ο Κύκλος με την Κιμωλία (1956), Παραμύθι χωρίς Όνομα (1959), Πασχαλιές μέσα απ' τη νεκρή γη (1961), Δεκαπέντε Εσπερινοί (1964), Μυθολογία (1965), Καπετάν Μιχάλης (1966), Τα Λειτουργικά (1971), Αθανασία (1975), Τα Παράλογα (1976), Σκοτεινή Μητέρα (1985), Τα Τραγούδια της Αμαρτίας (1992) κ.ά.

Μοναδικός, ιδιοφυής και αεικίνητος, ο Μάνος Χατζιδάκις «έφυγε» από κοντά μας στις 15 Ιουνίου 1994.

Πηγή: sansimera.gr